

Commissiedebat Gasmarkt en Leveringszekerheid – 15 september 2022

Nederland en Europa bevinden zich in een ongekende energiecrisis, veroorzaakt door schaarste aan fossiele energiebronnen. De hoge energieprijzen leiden tot grote zorgen bij huishoudens en bedrijven. De afbouw van de afhankelijkheid van geïmporteerde fossiele energie moet hand in hand gaan met de opbouw van een volledig schone economie op basis van hernieuwbare bronnen. Daarvoor is maximale inzet op energiebesparing en versnelling van de energietransitie nodig. Tegelijkertijd begint de tijd te dringen om de komende winterperiode goed door te komen, waarbij het acuut verplicht afschakelen van bedrijven zoveel mogelijk voorkomen moet worden. Door nu de juiste keuzes te maken en de crisis als kans te benutten, kan de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen versneld worden afgebouwd in de komende periode. De NVDE publiceerde eerder dit jaar een [notitie met opties voor minder fossiele energie en minder energieafhankelijkheid](#). Ook gaven wij [negen aanbevelingen voor verbetering van de energiebesparingsplicht voor bedrijven](#).

Preventief afschakelplan in combinatie met structureel verduurzamen

In het Bescherm- en Herstelplan is een afschakeltender en -plan voor aardgas opgenomen, waarbij de overheid bedrijven kan afschakelen mocht de tender te weinig reductie opleveren. Voor bedrijven heeft het afgeschakeld kunnen worden van aardgas, zonder daar zelf invloed op te hebben, een zeer grote impact op de bedrijfsvoering. Voorkomen van dit noodscenario is gewenst. Het voorstel van de NVDE is om structurele verduurzaming te koppelen aan een tijdelijke afschaling van aardgas. Zodat er niet alleen op korte termijn aardgas wordt bespaard, maar ook structureel sprake is van CO₂-reductie en minder aardgasgebruik. Vooral bij preventieve inzet van het afschakelplan kan hier effectief in zijn, en wordt bovendien een crisissituatie met geforceerde afschakeling voorkomen.

- **Een afschalingsperiode is voor een bedrijf een uitgelezen kans om verduurzamingsmaatregelen te nemen.** Om dit voor elkaar te krijgen mag de preventieve afschalingstender echter niet té abrupt voorkomen. Er is voldoende tijd nodig om de versnelde energiebesparing of andere verduurzamingslag voor te bereiden. Een voorbereidingsperiode van 6-8 weken is nodig voor de kleinere maatregelen, of het naar voren halen van grotere projecten die reeds gestart zijn. Een langere voorbereidingstijd is, omwille van de preventieve werking om een crisissituatie te voorkomen, niet mogelijk gezien de tijd van het jaar waarin we ons nu al bevinden.
- **Om voldoende impact te bereiken kan met een ondergrens gewerkt worden,** zoals (een som van) maatregelen met minimaal 10% van de totale aardgasconsumptie van het bedrijf. Bedrijven die structurele verduurzamingsprojecten uitvoeren tijdens de shutdown, krijgen een ‘plusje’ en komen gunstiger in de tender-rangschikking.

Bepaling hiervoor kan bijvoorbeeld met bonuspunten op basis van de omvang van structurele besparing, of de impact direct al meetellen als €/vermeden ton CO₂ of aardgas.

- Voordeel voor het bedrijf is dat ze een deel van de shutdown-kosten, die immers nodig zijn bij uitvoeren van (verduurzamings)investeringen, vergoed krijgen. Voordeel voor de overheid is dat er meer en snellere structurele verduurzaming plaatsvindt, naast de noodzaak om aardgasgebruik te verminderen om een crisissituatie te voorkomen.

Verduurzamingsverplichting voor bedrijven

Vanuit de Energiebesparingsplicht is het voor bedrijven verplicht om energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van onder de 5 jaar te nemen; de scope van de wet wordt vergroot met toepassing bij ETS-plichtige bedrijven, doelmatig beheer en onderhoud en overstap op duurzame energiebronnen. Wij zijn verheugd dat de plicht hiermee een verduurzamingsplicht wordt, in opvolging van de energiebesparingsplicht. De NVDE heeft negen aanbevelingen gedaan om de plicht te verbeteren zodat meer impact bereikt wordt. Hierover zijn Kamervragen vanuit lid Dassen gesteld en [beantwoord](#). Wij leggen graag de aandacht op het volgende:

- Voor effect op de iets langere termijn, na komende winter, heeft de NVDE [meerdere aanbevelingen om de Energiebesparingsplicht te optimaliseren](#). Het gaat onder meer om:
 - Het hanteren van een actuele energieprijs, die jaarlijks wordt geüpdatet en naar de toekomst kijkt in plaats van het verleden; wat tevens aansluit bij de praktijk voor investeringsbesluiten bij bedrijven
 - Het versterken van handhaving zodat naleving van de wet ook daadwerkelijk gebeurt
 - En het splitsen van aanpak voor type bedrijf in voornamelijk *gebouwgebonden* energie (EML vasthouden, en installateurs in positie stellen) en *procesgebonden* energie (verplicht energieonderzoek leidend laten zijn, en een vrijstelling voor kleine maatregelen bij uitvoering van grotere maatregelen ter grootte van totaal minimaal 15% energiereductie).
- **Voer de aanscherping van de besparingsplicht zo snel mogelijk in.** Inwerkingtreding van de geoptimaliseerde Energiebesparingsplicht wet zou per 1-1-'23 in gaan; in de internetconsultatie-documenten wordt gesproken over inwerkingtreding per 1-7-'23. Vertraging hierin is niet te verenigen met de huidige crisissituatie, energiebesparing hoort naar voren gehaald te worden in plaats van uitgesteld.
- **Vergeet de glastuinbouw niet** bij zowel de korte als lange termijn expertteams voor inregelen, en bij het actualiseren van de Energiebesparingsplicht.
- **Teams langs sturen bij bedrijven, in analogie van fix-teams in de gebouwde omgeving**, kan op korte termijn veel energiebesparing én energiebewustzijn geven.

Normering industrie gericht op emissievrije installaties

Naast subsidiëring (o.a. SDE++), beprijzing (ETS en ODE) is ook normering (naast de Energiebesparingsplicht) nodig voor een evenwichtig verduurzaming beleid binnen de sector industrie. De NVDE pleit onder meer voor normering van emissievrije installaties.

- **De NVDE pleit voor invoering van normering voor emissievrije installaties**, en dit techniekneutraal in te voeren. Een techniekbrede aanpak geldt - naast utiliteiten zoals gasketels - ook voor pompen, motoren, ventilatoren, etc. Hiermee staat het een bedrijf vrij om de juiste keuzes te maken, passend binnen het bedrijf en toekomstbeeld.
- Met een **techniekbrede aanpak** wordt tevens recht gedaan aan de mogelijkheden en onmogelijkheden (van dit moment) die netcongestie met zich meebrengt, waar een e-boiler niet altijd passend is en dan juist niet tot versnelde verduurzaming leidt, met de juiste aandacht ter voorkoming van een lock-in.
- Normering bij vervanging op een natuurlijk moment kan bij utiliteiten en procesinstallaties ver in de toekomst zijn, gezien de levensduur van deze installaties. **Als grenswaarde voor verplichte vervanging van een emissierijke installatie voor een emissie-vrije installatie kan ook een eerder moment vastgesteld worden**, meer lijkend op de financiële levensduur (afschrijvingsleeftijd) van de installatie; zoals een leeftijd van 15 jaar voor utiliteiten en 20 jaar voor procesinstallaties.
- Voor een correcte werking van deze normering is tevens **een verbod op reviseren van de oudere installaties** nodig. Dit zou immers emissie-rijke installaties alsnog lang op de been houden. Ter verduidelijking: reviseren leidt tot een lichte optimalisatie van prestaties van de installatie, maar gaat nooit een sterke verbetering geven; in analogie met een goed onderhouden oldtimer auto die nooit emissievrij zal zijn.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.